

Oikeusministeriölle

Lausunto

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n (SPL) lausunto mietinnöstä Ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkaminen (Mietintöjä ja lausuntoja 38/2017)

Palkan ulosmittauksen lykkääminen ratkaisuvaihtoehtona

Ulosottolain kokonaisuudistuksen toisen vaiheen yhteydessä säädettiin velan lopullinen vanhentuminen, joka lasketaan täytäntöönpanoperusteesta. Sen jälkeen on vielä säädetty toissijainen lopullinen vanhentuminen, joka lasketaan velan erääntymisestä. Sääntelyn taustalla oli tarve estää kohtuuttoman pitkäaikainen luonnollista henkilöä koskeva ulosottomenettely tai sen uhka. Elinikäiseen ulosottoon verrattuna uudistus oli merkittävä. Sääntelyssä otettiin huomioon, että määräajat eivät pituudeltaan olleet niin lyhyitä, että ne olisivat heikentäneet maksumoraalia. Sääntelyllä pyrittiin siis turvaamaan velkojan asemaa huolehtimalla tehokkaasta ja riittävän pitkään kestävästä perinnästä. Nyt ehdotettu palkan ulosmittauksen lykkäys tarkoittaisi velkojan aseman heikentymistä ja on vastoin lopullisten vanhentumisaikojen sääntelyn yhteydessä huomioitua kokonaisuutta. Perintäaika jääkin liian lyhyeksi, jos aikaa vielä entisestään lyhentää palkan ulosmittauksen lykkäys.

Esityksen mukaan: "Kysymys ei kuitenkaan olisi saatavan lopullisesta menetyksestä, vaan täytäntöönpanon siirtymisestä myöhempään ajankohtaan." Kysymys on kuitenkin todellisuudessa usein velkojan lopullisesta menetyksestä ja esitys perustuu tältä osin väärään käsitykseen. Saatava voi vanhentua ennen koko velan suorittamista tai mahdollisesti velallisella olisi maksukykyä vain juuri sinä aikana, jolloin palkan ulosmittausta on "lykätty". Kyse on siis velkojan aseman heikentymisestä eikä menettelyä tulisi harhaanjohtavasti kutsua lykkäykseksi.

Ulosmittaus nykyisin jo riittävine suoja-osuuksineen ei ole este työntöölle eikä palkan ulosmittauksen lykkäys ole ratkaisu työllistymiseen. Ei myöskään ole velallisen etu, että velat entisestään kasvavat palkan ulosmittauksen lykkäyksen vuoksi ja että lainsäädännöllisesti kannustetaan tällaiseen maksumoraalia höllentävään menettelyyn. Lisäksi esityksessä ilmaistuu ajatus siitä, että henkilö jättäisi ilman kannustinta ottamatta työn vastaan, jos hän on peruspäivärahalla tai työmarkkinatuella on faktaan perustumaton oletus. Jos tiedossa olisi, että jotkut työttömät eivät olisi halukkaita ottamaan työtä vastaan ulosotosta johtuen, tulisi ennemminkin arvioida, miten työttömiä voisi kannustaa näkemään työllistymisen hyödyt ja työn kannattavuus ulosmittauksesta huolimatta. Sitä vastoin kannustaminen velkojen maksun laiminlyöntiin oikeuttamalla ulosmittauksen palkan lykkäys

harkinnanvaraisuudesta riippumatta siinä vaiheessa, kun maksaminen olisi taloudellisesti mahdollista ja järkevää, esimerkiksi juuri työllistymisen kautta, on arveluttavaa. Aiheellista olisikin ehdotetun säännöksen sijaan selvittää, onko työttömillä tarjolla riittävää ja ajantasaista taloustietoutta ja tarvittaessa apua saatavissa esimerkiksi velkojensa järjestelemiseksi esimerkiksi velkajärjestelyn avulla.

Nykyinen harkinnanvarainen palkan ulosmittauksen lykkäys on jo riittävä keino ottaen huomioon, että ulosottomiehen tulee käyttää harkintavaltaansa 1 luvun 19 §:n tarkoittamalla asianmukaisella tavalla.

Ulosoton suojaosuuden korottaminen ratkaisuvaihtoehtona

SPL vastustaa ulosoton suojaosuuden korottamista työllistymisen kannustinloukkujen purkamiskeinona.

Mietinnössä sivulla 21- 24 esitetty suojaosuuden korottaminen vähentäisi velkojien ulosottokertymiä 90 -95 miljoonan euron määrän vuosittain. Julkisvelkojien menetys olisi 40 – 43 miljoonaa ja yksityisvelkojien menetys noin 50 -52 miljoonan euroa vuosittain. SPL:n mielestä mietinnössä kuvattu suojaosuuden korottaminen vaarantaisi erityisesti velkojina toimivien pienyrittäjien aseman. Tällaista korotusta pitäisi lisäksi arvioida myös omaisuuden suojan ja yleisen maksumoraalin kannalta.

Mietinnön mukainen palkan ulosmittauksen lykkääminen vaikuttaa velkojien ulosottokertymiin ja yleiseen maksumoraaliin vähemmän kuin suojaosuuden korottaminen. Suojaosuuden korottaminen tarkoittaisi, että nykyistä useampi velallinen todettaisiin ulosotossa varattomaksi. Suojaosuuden korottamisella vaikeutettaisiin alimpien tulonsaajaryhmien mahdollisuutta saada luottoa tai rahoittaa hankintojaan. Suojaosuuden korottaminen heikentää luotonantajien luottamusta luottojen takaisinmaksuun ja sitä kautta nostaa luottojen hintoja.

Erottamisedun euromäärien korottaminen ratkaisuvaihtoehtona

SPL esittää erottamisedun euromäärien korottamista ainoastaan rahanarvon muutosta vastaavilta osin.

Helsingissä 25.8.2017

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry

Jyrki Lindström
puheenjohtaja